

Falu kommun
Myndighetsnämnden för bygg- och
miljöfrågor

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum
2016-06-23

Plats och tid

Mötesrum Boman, kl. 08:30 – 12:30

Beslutande

C Dan Westerberg, ordförande
MP Birgitta Pettersson-Frank, 1:e vice ordförande
L Dietmar Gleich, 2:e vice ordförande
S Tommy Nygårds
S Christer Pettersson
M Göte Tronshagen
M Birgitta Hiertner

Utses att justera Birgitta Hiertner
Justeringsdag 2016-06-30
Justerade paragrafer 72-85

Underskrifter

Sekreterare .....
Karin Hansson

Ordförande .....
Dan Westerberg

Justerande .....
Birgitta Hiertner

Bevis

Justering har tillkännagivits genom anslag
Organ Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor
Sammanträdesdatum 2016-06-23
Datum när anslaget sätts upp 2016-06-30
Förvaringsplats för protokollet Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens expedition

Underskrift

.....
Karin Hansson

Ej tjänstgörande ersättare

C Magnus Norberg
MP Anett Kero
M Håkan Hammar
M Håkan Nohrén

Övriga deltagare

Margaretha Åslund
Krister Rosendahl
Hans G Johansson § 80
Ola Lindvall §§ 77-79
Fredrik Munter § 81
Johanna Ax § 72
Leif Kajblad § 72
Niklas Lind § 72
Börje Liss § 72
Åsa Jarsen
Karin Hansson

§ 72	Information till nämnden.....	4
§ 73	Information: Översyn av reglemente.....	7
§ 74	Information: Uppföljning av myndighetsnämndes internkontroll 2016.....	8
§ 75	Strategi och kontrollplan 2017-2019 livsmedelslagen - behovsutredning.....	9
§ 76	Bygglov, Ändrad användning av bostad till samlingslokal (BYGG 2016-528).....	10
§ 77	Bygglov uppförande av övernattningsstuga (BYGG 2016-000331).....	13
§ 78	Strandskydd uppförande av övernattningsstuga (BYGG 2016-000331).....	16
§ 79	Förhandsbesked nybyggnad av enbostadshus (BYGG 2016-000198).....	19
§ 80	Anmälan Falu Lasarett enligt miljöbalken, helikoptertrafik	22
§ 81	Bygglov, Uppförande av stödmur (BYGG 2016-000032)	32
§ 82	Pågående och nya detaljplaner	36
§ 83	Kurser & konferenser.....	37
§ 84	Delegationsärenden.....	38
§ 85	Anmälningsärenden.....	39

§ 72 Information till nämnden

MYN0613/15

Beslut

- Niklas Lind, kommunikationschef
- Omorganisation av kommunikationsverksamheten
- Johanna Ax, chef kontaktcenter
- Kontaktcenter, hur har det gått?
- Leif Kajblad, Kopparstaden, - Här byggs det!
- Ev. resa med MyN 25/8
- Börje Liss
- Bygglov för räddningsstation (bärgningsbilar) Nedre Gruvriset 33:307.
Vägledande diskussion.
- Rottneby

Sammanfattning**Niklas Lind, kommunikationschef:**

Kommunikationskontoret i Falu kommun bildades 2013 och har sitt kontor placerat i rådhuset. I november 2015 anlätades en konsult med syfte att göra en översyn av hela kommunikationsverksamheten i kommun. Resultatet av översynen visade att all kommunikationsverksamhet i kommunen bör samordnas under ett och samma kontor för att bli så effektivt som möjligt. Utöver kommunikatörerna placerade i rådhuset finns det idag tre kommunikatörer placerade på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och en på AIK. Som ett resultat av översynen kommer en ny samlad organisation att komma till stånd 1 september 2016.

Balanserad rapportering/skildring av information och trovärdighet i det som kommuniceras är av stor vikt i en verksamhet. En samlad information behövs för att få en och samma helhetsbild av den kommunala organisationen.

Kommunikationskontoret måste kunna leva upp till bland annat kommunens kommunikationspolicy.

Kommunikation sker idag via flera kanaler och andelen digital kommunikationen ökar hela tiden. Falun.se och facebook är viktiga verktyg. Varje vecka klickar mellan 10 000 - 30 000 personer över hela världen in sig på falun.se.

Kommunikationskontoret publicerar även tryckt information. Vårt Falun ges ut 5 gånger per år till alla hushåll i kommunen. PM, Personalmagasinet skickas till alla i kommunkoncernen via posten.

Johanna Ax, chef för kontaktcenter

Den 1 juni 2016 startade kontaktcenter med miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen först ut. På kontaktcenter finns 8 årsarbetare. Johanna anser att kontaktcenter fått en bra start med tanke på att ett helt nytt arbetssätt införts. Det kommer dock att ta tid att få allt att flyta. Ett nära samarbete med förvaltningen krävs för att personalen i kontaktcenter ska få den kunskap som deras arbete kräver. Personalen kommer inte att vara specialister utan ha allmänkunskaper. I dagsläget kan vart femte samtal ”lösas” direkt i kontaktcenter. Bygglov är det område som genererar flest frågor följt av frågor kring avlopp och klagomål på väghållning och skötsel av kommunal mark. Vid årsskiftet kommer flera förvaltningar att ingå i kontaktcenter, näst på tur är kultur och fritidsförvaltningen.

Leif Kajblad, Kopparstaden

Kopparstaden ägs av Falu kommun och innehar 6 445 bostäder och 264 lokaler. Omsättningen uppgår till 468 miljoner och resultatet till 47 miljoner. Kopparstaden har ett marknadsvärde på 3.6 miljarder. I företaget finns 116 anställda. Leif jobbar sedan 1993 på Kopparstaden som ansvarig för utvecklingsavdelningen. Han arbetar med ombyggnationer och investeringar i befintliga byggnader. 2017-2021 planerar Kopparstaden att bygga ca 70-75 lägenheter per år.

Nyproduktion 2012:

Vitsippan 54 lgh

Argentum 36 lgh

Nyproduktion 2015:

Brigaden 89 lgh passivhus

Verkstadsvägen 2 lgh

Gammelvägen 2 lgh

Kommande affärsplaner 2017-2021:

2017, Glimmerstigen 115 lgh

2018, Jungfruvägen 27, 50 lgh (student), Sundborn 8 lgh

2019, Kvarteret Teatern 78 lgh, Bjursås 8 lgh

2020, Surbrunnshagen 75 lgh

2021, Tallbacken 40 lgh

Myndighetsnämndens resa

I samband med myndighetsnämndens nästkommande sammanträde den 25 augusti, kommer eftermiddagen att ägnas åt en gemensam resa med koppling till nämndens verksamhet.

Presidiet kommer i samråd med miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen att ta fram ett program för resan.

Räddningssation, Nedre Gruvriset 33:307

En ansökan om bygglov för uppförande av en räddningsstation för bärgningsbilar på Nedre Gruvriset 33:307 har inkommit till bygg- och miljö. Nämnden för en vägledande diskussion i ärendet och anser att beslut kan fattas på delegation.

Rottneby

Birgitta Hiertner (M) meddelar att det kommit till hennes kännedom att ytterligare skadegörelse har uppkommit på fastigheten Rottneby 1:1 sedan nämndens tidigare beslut. Enligt Birgitta behöver en besiktning på plats genomföras snarast.

2016-04-21, § 44. ”Ärendet återremitteras till förvaltningen för ny besiktning på plats senast i maj 2017, eller vid behov.”

---

§ 73 Information: Översyn av reglemente

MYN1215/16

Beslut

Informationen förs till protokollet

Sammanfattning/bakgrund

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens chef Margaretha Åslund föredrar ärendet. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har nu existerat i snart 1,5 år. Förvaltningen har tre nämnder/styrelser som ansvarar för verksamheten. Reglementen togs fram och beslutades under hösten 2014. En översyn görs nu av dem då dels ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen (KS) och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (MSN) behöver tydliggöras, vissa kompletteringar och rättningar genomförs och också en redaktionell översyn. Översynen utgår från den ansvarsfördelning som föreslogs av parlamentariska gruppen och sedan följdes upp av beslut i kommunfullmäktige (KF)

Förvaltningen har gjort förslag till ändringar och kompletteringar av reglementen för KS, MSN och myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor (MyN). Samtliga förslag ligger hos stadsjuristen för kontroll. Beslutsgången blir att de först nu presenteras för information och sedan återkommer ärendet efter sommaren då nämnden ställer sig bakom förslagen och skickar vidare ända till KF som tar slutligt beslut.

Reglementet för MyN har kompletterats med ansvar enligt lag om sprängämnesprekursorer, i övrigt är det förtydliganden och redaktionella ändringar.

---

§ 74 Information: Uppföljning av Myndighetsnämndens internkontroll 2016

MYN2651/65

Beslut

Informationen förs till protokollet.

Sammanfattning/Bakgrund

Karin Hansson är internkontrollansvarig för myndighetsnämnden. Enligt Falu kommuns reglemente för internkontroll ska varje nämnd löpande styra och följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde. Kontroller för 2016 har hittills genomförts enligt beslutad tidplan med undantag för Upphandling och inköp: Avtalsdatabas. Denna punkt har ännu inte kontrollerats men kommer snarast möjligt att åtgärdas. En utförligare sammanställning av genomförda kontroller för hela 2016 kommer att presenteras för nämnden i slutet av året

---

**§ 75 Strategi och kontrollplan 2017-2019 livsmedelslagen -
behovsutredning**

MYN0951/16

Beslut

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor antar Strategi och kontrollplan 2017-2019 för livsmedelslagen i version inför nämndens sammanträde 2016-06-23.

Bakgrund

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor (MyN) som kontrollmyndighet ska ha aktuell behovsutredning och kontrollplan. Det är därtill önskvärt att MyN anger hur inriktningen av kontrollen ska vara. I detta dokument finns dessa delar samlade.

Miljönämnden antog för första gången denna typ av styrdokument 2011-04-06 avseende åren 2012 – 2014. Det nu presenterade dokumentet utgör en revidering och anpassning till åren 2017 – 2019.

Nämndens bedömning

I dokumentet har inga ändringar gjorts sedan MyN:s sammanträde i maj.

---

§ 76 Bygglöv, Ändrad användning av bostad till samlingslokal (BYGG 2016-528)

MYN 1254/16

Beslut

Byggherrens inlämnade förslag till ny allmän toalett placerad i den gamla huvudbyggnaden på Stabergs bergsmansgård får anses vara godtagbar utifrån kraven i Boverkets Byggregler, (BBR).

Sammanfattning/bakgrund

Ärendet avser prövning om en ny allmän toalett som ska byggas i huvudbyggnaden på Stabergs bergsmansgård uppfyller byggreglernas krav om tillgänglighet.

Byggnaden är skyddad som byggnadsminne och ingår i kulturreseptatet Stabergs bergsmansgård.

Ärendets handläggning

2016-06-13 lämnade Vika Hosjö hembygdsförening in bygglovansökan för ändrad användning av gamla huvudbyggnaden på Stabergs bergsmansgård. Gården används idag som bostad men är efter ombyggnad tänkt att bli tillgänglig för besökare till kulturreseptatet och kunna hyras av mindre sällskap.

2016-06-15 inkom yttrande från Länsstyrelsen Dalarna med bedömningen att ”det, enligt länsstyrelsens bedömning inte möjligt att, utan att påtagligt skada byggnadens kulturhistoriska värden, bygga en handikappstolett enligt nybyggnadsregler. Genom de planerade åtgärderna, vari ingår uppförande av en handikappramp och en handikappstolett, även om den inte helt uppfyller nybyggnadsnormerna, ökar ändå byggnadens tillgänglighet. För större rullstolar finns tillgång till toalett i den närbelägna restaurangbyggnaden”

Nämndens bedömning/konsekvenser

Regler för utformning av allmänna toaletter framgår i BBR, 3:1453. Bestämmelserna anger att: Där det finns toaletter för allmänheten ska minst en toalett vara tillgänglig och användbar.

Den tillgängliga och användbara toaletten bör ha

- minsta måtten 2,2 x 2,2 meter,
- lämpligt utformad och placerad inredning och utrustning,

Föreskrifterna i BBR gäller när man uppför en ny byggnad, vid mark- och rivningsarbeten samt för obebyggda tomter som ska förses med en eller flera byggnader. BBR gäller också vid ändring av byggnad, inklusive ombyggnad och tillbyggnad.

Av BBR 1:22 framgår att myndighetsnämnden i enskilda fall får medge mindre avvikelser från föreskrifterna. Förutsättningen är att det finns särskilda skäl, att byggnadsprojektet ändå kan antas bli tekniskt tillfredsställande och att det inte finns någon avsevärd olägenhet från annan synpunkt.

Vid ändring måste även förlust av kulturvärden eller olika typer av boende- eller brukarkvaliteter vägas in i bedömningen. Anpassningen får dock aldrig medföra en oacceptabel risk för människors hälsa eller säkerhet.

Kravet på varsamhet finns i Plan- och bygglagen (PBL) 8 kap. 7 § och innebär att utformningskraven och kraven på tekniska egenskaper ska tillgodoses genom tekniska lösningar som är varsamma mot byggnaden och att åtgärderna utförs så varsamt som möjligt.

Föreslagen ny allmän toalett med måtten 1,7 x 1,7 meter uppfyller kraven för en inomhusrullstol med vändmättet 1,3 meter. I den närbelägna restaurangbyggnaden finns tillgång till en allmän toalett som rymmer utomhusrullstolar. Vid en vägning mellan kraven för tillgänglighet och utformning av allmänna toaletter och kraven om varsamhet mot byggnadens kulturvärden får inlämnad planlösning med ny toalett anses vara godtagbar.

Så här gör du för att överklaga:

1. Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor måste ha fått din överklagan **inom tre veckor** från den dag du fick **del av beslutet**, annars kan ditt överklagande inte tas till prövning.
2. **Överklagan ska vara skriftlig.** Skriv ett brev och sätt rubriken ”Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län”. Om du mejlar in överklagandet, ange detta som ärenderubrik.
3. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor fattade beslutet.
4. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.
5. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
6. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
7. **Skriv under!**
8. Skicka brevet till:

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor
Falun kommun
791 83 Falun

Eller mejla till: myndighetsnamnden@falun.se

**Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg-och miljöfrågor**

Sammanträdesdatum
2016-06-23

OBS! Överklagandet måste ha kommit till nämnden senast tre veckor efter att du fått beslutet.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

När myndighetsnämnden för bygg och miljöfrågor får ditt överklagande

Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att vi inte kan ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på avdelningen Bygg och miljö om du har frågor om hur du överklagar, på tel. 023 – 830 00 eller e-post myndighetsnamnden@falun.se. Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.

Beslutet skickas till

Sökanden

**§ 77 Bygglov uppförande av övernattningsstuga
(BYGG 2016-000331)**

MYN1189/16

Beslut

1. Bygglov beviljas för uppförande av övernattningsstuga enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (PBL).
2. Startbesked för att påbörja åtgärden godkänns.
3. Tekniskt samråd och en kontrollansvarig krävs inte i detta ärende.
4. Byggnadsverket får tas i bruk i de delar som omfattas av startbeskedet även om Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor (MyN) inte har utfärdat ett slutbesked.
5. Avgiften beräknas till 3 810 kronor (i enlighet med taxa fastställd av kommunfullmäktige). Faktura skickas separat.

Sammanfattning/bakgrund

Ärendet avser en ansökan om bygglov för en övernattningsstuga.

Strandskyddsdispens har också sökts för åtgärden. Fastighetsägaren har hörts i ärendet. Ingen erinran har inkommit mot förslaget.

Den aktuella platsen är belägen vid den östra stranden av Holmsjön, på fastigheten Slammerberget 1:2. Stugan står uppförd på den aktuella platsen och tidsbegränsat bygglov och strandskyddsdispens finns för stugan sedan länge, vilket har förnyats/förlängts vid ett antal tillfällen genom åren. Det senast beviljade tidsbegränsade lovet med strandskyddsdispens löpte ut 2016-04-30. Ansökan om permanent bygglov med strandskyddsdispens inkom 2016-04-19.

Sökande är Game Fair sportfiskeklubb som bedrivit sin verksamhet i anknytning till övernattningsstugan med bl.a. fiskevårdande insatser under en längre tid.

Stugan står oläst och är tillgänglig för allmänheten och kan nyttjas av förbipasserande i området.

Nämndens bedömning/konsekvenser

Stugan har stått på den aktuella platsen under en längre tid med tidsbegränsade bygglov, vilka ha förnyats/förlängts i omgångar genom åren. Ytterligare utrymme för tidsbegränsat bygglov har inte bedömts finnas varför sökande inkommit med ansökan om permanent bygglov för stugan.

Stugan står oläst och är allmänt tillgänglig för förbipasserande att nyttja och stugan bedöms på ett positivt sätt bidra till det rörliga friluftslivet samt även underlätta för de fiskevårdande insatser som bedrivs i området, vilket beskrivs i inkommen ansökan. Nyttjandet av stugan bedöms inte vara av någon större omfattning och kraven på lämplighet enligt 2 kap. och 9 kap. 31 § bedöms kunna uppfyllas. Föreningen bör dock ha rutiner för hantering av avfall och städning kring byggnaden. Sökt bygglov bör kunna beviljas enligt angivet lagrum.

Upplysningar

1. Om åtgärden har påbörjats inom två år gäller bygglovet i fem år från den dag som beslutet vinner laga kraft.
2. Byggnadsnämndens beslut om startbesked upphör att gälla den dag då beslutet om bygglov upphör att gälla.
3. Fastighetsägarens tillstånd krävs för åtgärden.

Så här gör du för att överklaga:

1. Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor måste ha fått din överklagan **inom tre veckor** från den dag du fick **del av beslutet**, annars kan ditt överklagande inte tas till prövning.
2. **Överklagan ska vara skriftlig.** Skriv ett brev och sätt rubriken ”Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län”. Om du mejlar in överklagandet, ange detta som ärenderubrik.
3. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor fattade beslutet.
4. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.
5. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
6. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
7. **Skriv under!**
8. Skicka brevet till:

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor
Falun kommun
791 83 Falun

Eller mejla till:
myndighetsnamnden@falun.se

OBS! Överklagandet måste ha kommit till nämnden senast tre veckor efter att du fått beslutet.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

När myndighetsnämnden för bygg och miljöfrågor får ditt överklagande
Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att vi inte kan ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

**Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg-och miljöfrågor**

Sammanträdesdatum
2016-06-23

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på avdelningen Bygg och miljö om du har frågor om hur du överklagar, på tel. 023 – 830 00 eller e-post myndighetsnamnden@falun.se.
Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.

Beslutet skickas till

Sökanden

Fastighetsägaren

Underrättelse om beslutet skickas per brev till berörda sakägare och införs i Post- och Inrikes Tidningar

§ 78 Strandskydd uppförande av övernattningsstuga (BYGG 2016-000331)

MYN1188/16

Beslut

1. Med stöd av miljöbalken (MB) kap 7 §, 18 b beviljas dispens från strandskyddsbestämmelserna i MB kap 7 §, 15 då särskilda skäl enligt kap 7 § 18 c 1 p samt 3 p föreligger och då syftena med strandskyddsbestämmelserna inte motverkas. Byggnadens yta på marken får tas i anspråk som tomt. Stugan och området i övrigt ska vara fortsatt tillgängligt för allmänheten.
2. Avgiften beräknas till 2 712 kronor (i enlighet med taxa fastställd av kommunfullmäktige). Faktura skickas separat.

Sammanfattning/bakgrund

Ärendet avser en ansökan om strandskyddsdispens för en övernattningsstuga. Bygglov har också sökts för åtgärden. Den aktuella platsen är belägen vid den östra stranden av Holmsjön, på fastigheten Slammerberget 1:2. Stugan står uppförd på den aktuella platsen och tidsbegränsat bygglov och strandskyddsdispens finns för stugan sedan länge, vilket har förnyats/förlängts vid ett antal tillfällen genom åren. Det senast beviljade tidsbegränsade lovet med strandskyddsdispens löpte ut 2016-04-30. Ansökan om permanent bygglov med strandskyddsdispens inkom 2016-04-19.

Sökande är Game Fair sportfiskeklubb som bedrivit sin verksamhet i anknytning till övernattningsstugan med bl.a. fiskevårdande insatser under en längre tid. Stugan står olåst och är tillgänglig för allmänheten och kan nyttjas av förbipasserande i området.

Nämndens bedömning/konsekvenser

Byggnaden är placerad ca: 60 meter från strandlinjen. Den allmänt tillgängliga stugan och dess placering bedöms inte strida mot syftena i strandskyddsbestämmelserna. I området och intill stugan finns stigar som fungerar som strövområde för rekreation och stugan bedöms på ett positivt sätt bidra till det rörliga friluftslivet samt dessutom vara till gagn för- och underlätta de fiskevårdande insatser som i dagsläget bedrivs av Game Fair Sportfiskeklubb i området. Byggnaden påverkar eller avskräcker inte allmänheten att vistas vid stranden intill tomtplatsen mer än befintligt förhållande. Växt- och djurlivet påverkas inte negativt av åtgärden.

Upplysningar

1. Beviljad strandskyddsdispens upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från dagen då detta beslut vann laga kraft.

Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg- och miljöfrågor

Sammanträdesdatum
2016-06-23

2. Länsstyrelsen i Dalarnas län har rätt att överpröva nämndens beslut att meddela dispens från miljöbalken. Länsstyrelsen ska inom tre veckor från den dag då kommunens beslut kom in till länsstyrelsen, besluta om en prövning ska ske eller inte. I det fall länsstyrelsen begärt in ärendet för prövning kan dispensbeslutet komma att upphävas om det inte finns förutsättningar för dispens. Sökanden rekommenderas att hos myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor kontrollera om länsstyrelsen begärt in ärendet för prövning.

Så här gör du för att överklaga:

1. Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor måste ha fått din överklagan **inom tre veckor** från den dag du fick **del av beslutet**, annars kan ditt överklagande inte tas till prövning.
2. **Överklagan ska vara skriftlig.** Skriv ett brev och sätt rubriken ”Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län”. Om du mejlar in överklagandet, ange detta som ärenderubrik.
3. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor fattade beslutet.
4. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.
5. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
6. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
7. **Skriv under!**
8. Skicka brevet till:

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor
Falun kommun
791 83 Falun

Eller mejla till:
myndighetsnamnden@falun.se

OBS! Överklagandet måste ha kommit till nämnden senast tre veckor efter att du fått beslutet.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

När myndighetsnämnden för bygg och miljöfrågor får ditt överklagande Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att vi inte kan ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på avdelningen Bygg och miljö om du har frågor om hur du överklagar, på tel. 023 – 830 00 eller e-post myndighetsnamnden@falun.se.
Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.

Beslutet skickas till

Sökanden
Länsstyrelsen Dalarna, naturvårdsenheten, DK

§ 79 Förhandsbesked nybyggnad av enbostadshus (BYGG 2016-000198)

MYN1186/16

Beslut

1. Positivt förhandsbesked meddelas för nybyggnad av enbostadshus enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (PBL) med villkoren att en väl anpassad byggnad väljs i enlighet med yttrande från kommunantikvarien samt att tomtplatsen ej får ta odlingsmarken i anspråk.
2. Avgiften beräknas till 7 753 kronor (i enlighet med taxa fastställd av kommunfullmäktige). Faktura skickas separat.

Sammanfattning/bakgrund

Ärendet avser en ansökan om förhandsbesked för nybyggnad av ett enbostadshus på fastigheten Den aktuella platsen omfattas ej av detaljplan och är belägen utanför sammanhållen bebyggelse. Den aktuella platsen omfattas av fördjupad översiktsplan för området mellan Falun/Borlänge samt berörs av *Falubygden berättar*. En enskild anläggning för VA avses att ordnas.

Nämndens bedömning/konsekvenser

Berörda sakägare har hörts i ärendet. Inga erinringar har inkommit mot förslaget.

Kommunantikvarien har hörts i ärendet och lämnat ett yttrande. Av yttrandet framgår bl.a; *att kommunantikvarien anser att det är okej att bebygga den föreslagna platsen ur kulturhistorisk synpunkt. Det är bra att byggnader placerats i skogsmarken och inte ute på den öppna odlingsmarken och att man inte ska låta ny bebyggelse och tomtmark flyta ut i den öppna odlingsmarken. Det finns inga kända fornlämningar på platsen men i anslutning till fastighetens norra kant går en liten väg med en gammal mur. Den muren bör man hantera varsamt. Byggnaden som kommer till bör på något sätt anpassas till den rådande byggnadstraditionen på platsen. Gärna viss reslighet på ny bebyggelse i exempelvis 1½ våningar och faluröd fasad.*

Miljöinspektör vid miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har granskat förutsättningarna att ordna en enskild anläggning för vatten- och avlopp och låter meddela följande: *Sökande har lämnat in förslag på lösning för vatten- och avlopp. Vi bedömer att lösningen är möjlig och den sökande har blivit informerad om att han ska ansöka om avloppstillstånd om positivt förhandsbesked ges. Den sökande har även informerats om att området där fastigheten ligger ingår i utbyggnadsplanerna för allmänt (kommunalt) VA i Falu kommuns VA-plan. Planerad projekteringsstart är 2026-2035. Utbyggnadsområdets gränser är ännu inte beslutade vilket innebär att även denna fastighet kan beröras av utbyggnaden av det allmänna VA som planeras.*

Handläggande tjänsteman vid miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har besökt platsen och bedömer i likhet med kommunantikvarien att det är bra att byggnader placerats i skogsmarken och inte ute på den öppna odlingsmarken. Förhandsbeskedet villkoras därför med att tomtplats ej får ta odlingsmarken i anspråk. Villkorets avsikt ska dock inte tolkas som hinder i att fastigheten i sig kan bli större utan syftar till att undvika att tomtmark, såsom gräsmatta och hårdgjorda ytor etc., ej får ta det öppna odlingslandskapet intill i anspråk. Slutlig fastighetsbildning sker i särskild ordning hos Lantmäterimyndigheten. Den aktuella platsen för föreslagen ny bebyggelse bedöms vidare ha tillräckligt goda markegenskaper för att kunna bebyggas och det finns farbar väg till den aktuella platsen. En luftledning verkar nyligen ha ersatts av jordkabel längs vägen in till platsen och vidare till fastigheten längre in längs vägen.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens avdelning bygg och miljö anser att kraven i PBL 9 kap 31 § får anses kunna uppfyllas. Med en anpassad och lämpligt placerad byggnad utifrån förutsättningarna på platsen kan kraven 8 kap 1 och 9 §§ uppfyllas. Markanvändningen enligt kap 2 får anses lämplig och bedöms därmed vara i enlighet med fördjupad översiktsplan för området mellan Falun/Borlänge. Någon betydande olägenhet i PBL:s mening bedöms inte uppstå för omgivningen. Mot ovanstående bakgrund bör förhandsbesked beviljas med de villkor som framgår av beslutet.

Upplysningar

1. Beslutet upphör att gälla om bygglov inte söks inom två år från den dag detta beslut vinner laga kraft.
2. Förhandsbesked innebär ingen rätt att påbörja sökt åtgärd.
3. Fastighetsägarens tillstånd krävs för åtgärden.
4. Åtgärden kräver tillstånd enligt miljöbalken för anläggande av enskild anläggning för VA. Kontakta Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen angående ett sådant tillstånd.
5. Byggherren bör säkerställa med ledningsägaren om att antagandet stämmer att luftledningen tagits ur bruk och ersatts av jordkabel som förlagts i vägkant.

Så här gör du för att överklaga:

1. Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor måste ha fått din överklagan **inom tre veckor** från den dag du fick **del av beslutet**, annars kan ditt överklagande inte tas till prövning.
2. **Överklagan ska vara skriftlig.** Skriv ett brev och sätt rubriken ”Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län”. Om du mejlar in överklagandet, ange detta som ärenderubrik.
3. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor fattade beslutet.
4. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.

**Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg-och miljöfrågor**

Sammanträdesdatum
2016-06-23

5. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
6. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
7. **Skriv under!**
8. Skicka brevet till:

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor
Falun kommun
791 83 Falun

Eller mejla till:
myndighetsnamnden@falun.se

OBS! Överklagandet måste ha kommit till nämnden senast tre veckor efter att du fått beslutet.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

När myndighetsnämnden för bygg och miljöfrågor får ditt överklagande
Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att vi inte kan ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på avdelningen Bygg och miljö om du har frågor om hur du överklagar, på tel. 023 – 830 00 eller e-post myndighetsnamnden@falun.se.
Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.

Beslutet skickas till

Sökanden (RMB)
Fastighetsägaren

Underrättelse om beslutet skickas per brev till berörda sakägare och införs i Post- och Inrikes Tidningar

§ 80 Anmälan Falu Lasarett enligt miljöbalken, helikoptertrafik

MYN1721/16

Beslut

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor (MyN) beslutar att Landstinget Dalarna org. nr 232100-0180 ska bedriva sin verksamhet och egenkontroll för Falu lasarett enligt anmälan och vad de i övrigt åtagit sig i ärendet samt enligt nedanstående punkter.

- Innan helikoptertrafiken på Falu lasarett startar ska bullerdämpande fönsteråtgärder genomföras på infektionskliniken så att maximal ljudnivå på 55 dB(A) inomhus inte överskrids. Efter att de bullerreducerande åtgärderna genomförts ska en uppföljande kontroll av ljudnivån inomhus genomföras senast en månad efter att helikopterplattan tagits i drift, för att visa att de reducerande åtgärderna fått avsedd effekt samt att maximal ljudnivå 55 dB(A) inomhus vid start- och landning från helikoptertrafiken inte överskrids. Resultaten ska redovisas för tillsynsmyndigheten senast en månad efter genomförd kontroll.
- För att minimera risken för störningar och antal bostäder i anslutning till de i anmälan redovisade flygvägarna ska flygvägen i östlig riktning i så stor utsträckning som möjligt väljas om det flygtekniskt och utifrån väderförhållanden är möjligt. Planerade helikoptertransporter ska i så stor utsträckning som möjligt undvikas nattetid.
- Kartläggning av det samlade avloppsvattnet ska genomföras senast utgången av 2016 enligt metod och redovisade parametrar i anmälan. Provtagningen ska kompletteras med analys av "Oljeindex". Analysresultaten ska ställas mot avloppsvattnets flöde för en bedömning av de samlade utsläppen samt redovisas för tillsynsmyndigheten senast två månader efter framtagna analysrapporter.
- En kartläggning av möjliga åtgärder till att minska utsläppen av lustgas (N₂O) ska vara genomförd och redovisad till tillsynsmyndigheten senast utgången av 2017.
- Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras på sådant sätt att spill eller läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske. Flytande kemikalier och flytande farligt avfall ska förvaras på tät, hårdgjord yta inom invallat område under tak, invallningar ska rymma den största behållarens volym + 10 % av volymen för övriga behållare.

Ämnen som kan avdunsta ska förvaras så att risken för avdunstning minimeras.

- Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid före avveckling anmälas till tillsynsmyndigheten.

Detta beslut ersätter miljönämndens beslut 2008-06-17, MNM0095/07.

Sammanfattning/Bakgrund

Landstinget Dalarna har 15 juni 2015 lämnat in anmälan om ändring av befintlig verksamhet vid Falu lasarett till myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor (MyN) i Falu kommun, den kommunala tillsynsmyndigheten.

För verksamheten beskrivs riskbedömning och rutiner kring utsläpp av avloppsvatten främst från olje- och fettavskiljare, amalgamavskiljare, desinfektionsanläggning vid patologen, det samlade avloppsvattnet samt avfallshanteringen som läkemedelsavfall. Hur egenkontrollen enligt miljöbalken uppfylls redovisas också. Anmälan har 11 april 2016 kompletterats med beskrivning av tillkommande helikopterverksamhet med landningsplatta i anslutning till lasarettet inklusive bullerutredning, miljökonsekvenser som utsläpp till luft och ev. släckvatten samt förslag till skyddsåtgärder. Kompletteringen beskriver också rutiner för avfallshanteringen.

Anmälan inklusive den utökade verksamheten med helikoptertrafik har kungjorts i lokaltidningarna Falu Kuriren och Dala Demokraten 3 maj 2016. Länsstyrelsen Dalarna har också fått kopia på handlingarna, inga synpunkter har inkommit därifrån. Synpunkter om rutiner och provtagning av det samlade avloppsvattnet har lämnats av Falu Energi & Vatten, Främby avloppsreningsverk där Landstinget Dalarna tagit med dessa synpunkter i kompletteringen samt den kommande provtagningen.

Anmälan är en revidering av tidigare inlämnad anmälan 12 januari 2007 som gjordes då Falu lasarett övergått från att vara tillståndspliktig till att vara anmälningspliktig verksamhet, enligt förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt miljöprövningsförordning (2013:251) - verksamhetskod 85.10 "sjukhus med fler än 200 vårdplatser". I samband med anmälan 2007 beslutade dåvarande miljönämnd om föreläggande om miljöskyddsåtgärder, vilka skulle träda i kraft då tillståndet upphävdes av Länsstyrelsen (tillståndet upphävdes av 9 juni 2015).

Enligt beslutet skulle Landstinget Dalarna senast 2008-09-30 särskilt redovisa "ansvarsfördelningen, enligt miljöbalken", "riskbedömning av verksamheten", "beskrivning av kemikalierregister" och "kontrollen av oljeavskiljare". Detta redovisade Landstinget inom utsatt tid. Helikopterplatta och reservkraftanläggning som var på gång att genomföras skulle dessutom, innan respektive verksamhet startade, anmälas till tillsynsmyndigheten (reservkraftanläggningen är anmäld 2011).

Med anledning av att tidigare beslut om miljöskyddsåtgärder uppfyllts samt att verksamheten sedan 2007 ändrats bl a beträffande lokaler, organisation och

omfattning samt att helikopterplatta och helikopterverksamhet är på gång att införas i verksamheten så bedömde bygg- och miljö i samråd med Landstinget Dalarna att en ny anmälan skulle lämnas in till MyN, vilket nu har gjorts.

Verksamhetsutövarens beskrivning

Landstingen Dalarnas verksamhet Falu lasarett (org. nr 232100-0180) bedriver akutsjukvård och mottagningsverksamhet, dygnet runt året om på fastigheten Lasarettet 13. Lasarettsområdet omfattas av detaljplan 2013-05-12 (antagen 2012-12-13) vilken i huvudsak anger användning för vård, friluftsområde, helikopterlandningsplats och flygstråk för helikoptertrafik. Bygglov för helikopterplatta har beviljats.

Falu lasarett har 412 vårdplatser med 23 avdelningar och är lokaliserad på östra delen av Falu tätort. Nytt är att verksamheten utökas med helikoptertransporter från/till lasarettområdet, vilken uppges kunna förekomma alla dagar på året och alla timmar under dygnet.

Organisatoriskt är Landstinget Dalarna den juridiska personen. Ansvaret för verksamheten ligger på landstingsdirektören. När det gäller efterlevnaden av miljölagstiftningen är ansvaret delegerat till verksamhetscheferna. Verksamhetens miljöarbete har kompetens och stöd i utsedda miljösamordnare för respektive förvaltning, miljöchef samt en säkerhets- och miljöavdelning.

För verksamheten finns dokumenterade instruktioner för skötsel- och kontroll av verksamheten och utrustning inklusive avfalls- och kemikaliehantering. Rutiner, dokumentation och journalföring sker i digitalt underhållssystem. Egenkontrollen definieras utifrån det behov kraven enligt miljöbalken och förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll ställer.

Den huvudsakliga miljöpåverkan uppges vara transporter, buller, utsläpp av processpillvatten dvs. sanitärt spillvatten, rengöring av lokaler, fordonstvätt samt till viss del laborieverksamhet. Förutom processpillvatten genereras olika typer av fast och flytande avfall, utsläpp till luft från lustgasanvändning, person och godstransporter, energianvändning och användning av kemiska produkter. De särskilt utpekade verksamheterna är:

Ambulansverksamhet inklusive ambulanshelikopter – buller, tvätt/avloppsvatten
Infektionsklinik – laboratorie, avloppsvatten
Käkkirurgi/tandvård - avloppsvatten
Laboratiemedicin – laboratorie, avloppsvatten, lösningsmedel, desinfektion
Landstingsfastigheter - energianvändning/reservkraft, PCB, upphandling
Landstingsservice – kost, avfallstransporter, biltvätt
Sjukgymnastik – bassängbad, kemhantering

Miljökonsekvenser och skyddsåtgärder

Buller

Buller uppges uppkomma vid drift av reservkraftanläggningen samt vid helikopterverksamhet på lasarettområdet. Påverkan av helikopterverksamhet sker enligt bullerutredningen på vårdlokaler angränsande mot helikopterplattan vid start/landning samt bostäder i de enligt planhandlingarna utpekade flygriktningarna i östlig och västlig riktning. Fler bostäder är berörda av helikopterbuller i västlig flygriktning (över Falu centrum) än i den östliga flygriktningen.

Landstinget Dalarna lämnar i anmälan förslag på vilka riktvärden för flygbuller som avses klaras i omgivningen samt berörda vårdlokaler. Dessa bygger på riktvärden i gällande Boverkets byggföreskrifter (BBR 22), Naturvårdsverkets riktlinjer för flygbuller (NFS 2008:6) samt förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (SFS 2015:216).

Baserat på ca 150 flygrörelser under ett år, fördelade lika under dygnets timmar, beräknas det viktade årsmedelvärdet utomhus inte överskrida riktvärdet flygbullernivå FBN 55 dB(A) i lasarettets ytterområden, vid infektionskliniken kan ca 68 dBA förekomma.

Baserat på 2 flygrörelser per dygn beräknas medelvärde under ett dygn inomhus inte överskrida riktvärdet 30 dB(A) i vårdlokalerna, med undantag för infektionskliniken där 35-40 dBA kan förekomma och upp till 40-45 dB(A) under ett dygn med 8 flygrörelser (bedömt maxdygn avseende flygtransporter).

Maximala ljudnivån utomhus kan uppgå till 90-95 dBA vid vårdbyggnad närmast helikopterplattan/infektionskliniken och ca 75-80 dB(A) i lasarettets ytterområde, vilket innebär att riktvärdet 70 dB(A) överskrids.

Maximala ljudnivån inomhus bedöms med anledning av detta överskrida riktvärdet nattetid (45 dB(A) alt 55 dB(A) om det är få händelser) i vårdlokalerna närmast helikopterplattan, främst infektionskliniken. Detta baserat på att befintliga fönster beräknas ha en ljuddämpning på ca 30 dB.

Skyddsåtgärder mot störande buller från helikoptertrafik föreslås bestå av fasadåtgärder, främst byte av fönster/fönsterkonstruktion med minsta dämpning på $R_{w+ Ctr}$ 38 dB för att klara maximala ljudnivån 55 dB(A) inomhus nattetid för närmast liggande vårdbyggnad infektionskliniken.

Nationella riktvärden för buller vid närmaste bostäder från reservkraftanläggningen klaras sedan tidigare genom att testkörningar styrs till kort intervall (ca 2 timmar) dagtid. Beslut kring detta är taget av tillsynsmyndigheten 2011.

Luft/klimat

Risk finns för att avgaser från helikopter verksamheten främst start/landning tränger in i närliggande lasarettbyggnader via ventilationen. Från allmänventilationen och direktutsug sker utsläpp av lustgas, anestesigaser och lösningsmedel. Utsläppen av lustgas (största andelen) och anestesigaser ger en klimatpåverkan. Uppvärmningseffekten på klimatet för lustgas (N₂O, dikväveoxid) är 310 gånger högre än koldioxid. Den mängd lustgas respektive anestesigas som Falu lasarett använder uppgår till ca 3 ton/år respektive 110 liter/år, vilket motsvarar årliga utsläpp motsvarande ca 1 000 ton koldioxidekvivalenter.

Skyddsåtgärder som redovisats när det gäller risken för olägenhet från helikopteravgaser är att intag som påverkas av avgaserna kommer att stängas från manöverrummet vid start/landning, inga ändringar av luftintag i omkringliggande byggnader kommer dock att ske. Rutin för hur detta skall göras kommer att tas fram. Någon reningsanläggning för lustgas finns inte installerad.

Avloppsvatten

Från verksamheten släpps avloppsvatten via avskiljare/rening ut från biltvätt, parkeringshus, kök och käkkirurgi/tandvård till Främby avloppsreningsverk. Övrigt avloppsvatten kommer bl a från infektionsklinik, laboratoriemedicin och sjukgymnastiken inklusive bassängbad. Den totala mängden avloppsvatten från Falu lasarett anges till ca 106 000 m³ årligen.

Kontroll och tömning av avskiljare sker med regelbundna intervall för fettavskiljare kök, oljeavskiljare fordonstvätt och parkeringsdäck. Olje/fettavskiljarvatten som passerat avskiljarna provtas inte. Provtagning och kontroll av amalgamavskiljare sker vid käkkirurgi/tandvård. Patologen har tillgång till en desinfektionsanläggning för avloppsvatten.

Skyddsåtgärder för att förhindra olägenheter av ev släckvatten vid brand eller halkbekämpningsmedel i omgivningen från helikopterplattan uppges vara installation av 2 st tankar, på totalt 20 m³, för omhändertagande av "släckvatten". När/om tankarna blir fyllda så töms de med "slambil".

Kartläggning av lasarettets avloppsvatten kommer att genomföras 2016 genom provtagning av syreförbrukande ämnen (BOD, COD), metaller (Hg, Cd och Ag), lösningsmedel (formalin), toxicitetstest (nitrifikationshämmande ämnen 2 koncentrationer) och tensider (katjon, anjon). Provtagningen genomförs under 3-5 dygn och från 1-3 delströmmar av avloppssystemet vid lasarettet. Detta för att ge en uppfattning om de samlade utsläppen från lasarettet till Främby avloppsreningsverk.

Avfall

Källsortering av avfall sker med en materialåtervinningsgrad på ca 34 %. Ingen avfallsbehandling sker på lasarettet. Däremot sker mellanlagring inför borttransport och kvittblivning från övriga lasarett i länet.

Kemikalier/PCB-sanering

För verksamheten finns ett för Landstinget Dalarna gemensamt kemikalieregister, tillgängligt via intranät. Central samordning sker av kemikaliers säkerhetsdatablad, riskbedömningar och substitution. Inköp av kemikalier sker främst genom varuförsörjningen.

Saneringsåtgärder av ca 9 000 meter PCB-haltig fogmassa enligt krav förordning (2007:19) om PCB mm. pågår och är anmäld till MyN.

Energi

Landstinget Dalarna har sedan 1980-talet aktivt arbetat med utfasning av eldningsolja och energieffektiviseringar och uppger sig vara bland de främsta landstingen sett till energianvändningen per kvadratmeter byggnadsyta (Värme + El/BRA).

Energianvändningen under 2014 uppgick till:

El	18 474 MWh
Värme	12 067 MWh
Värme + El/BRA	174,5 kWh/m ²

Nämndens bedömning/konsekvenser**Buller**

Nämnden bedömer att föreskrivande myndigheter Boverket och Naturvårdsverket i sina byggregler BBR respektive miljöskyddsföreskrifter inklusive den nya förordningen (2015:216) om trafikbuller från 2015 ger vägledning för vilka bullernivåer och antal överskridanden utomhus och inomhus som kan accepteras.

Flygbullerutredningen i anmälningshandlingarna visar att i fråga om tillkommande buller från helikoptertrafik med ca 150 flygrörelser per år så bedöms flygbullernorm (FBN, årligt viktat medelvärde) utanför vårdlokaler 55 dB(A) utomhus klaras i lasarettets ytterområden förutom vid närmast placerade vårdbyggnad infektionskliniken. Maximala ljudnivån utomhus uppges kunna uppgå till 90-95 dBA kring vårdbyggnad infektionskliniken närmast helikopterplattan och ca 75-80 dBA i lasarettets ytterområden.

Enligt förordning (2015:216) om trafikbuller (flygplatser) vid bostadsbyggnader bör maximala bullernivåer utomhus inte överstiga 70 dB(A) men överskridanden får förekomma om de uppgår till högst ca 16 ggr dag/kväll och ca 3 ggr natt. Landstingets flygbullerutredning anger att det bedöms kunna bli fråga om uppåt 8 flygrörelser som mest under ett dygn och fler än 2 nattetid (eventuellt 4) vilket

Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg-och miljöfrågor

Sammanträdesdatum
2016-06-23

innebär färre överskridanden eller i nivå med begränsningen i nämnda förordning. Förutom detta kan ev. utomhusvistelse ske vid andra delar av lasaretsområdet än utanför helikopterplattan, helikoptertrafiken bedöms dessutom vara en samhällsviktig verksamhet. De maximala bullernivåerna som kan uppstå utomhus kan accepteras.

Den beräknade bullernivån inomhus bedöms inte överskrida det dygnsekvivalenta riktvärdet 30 dBA (i vårdlokaler, rum för sömn/vila, samvaro), med undantag för infektionskliniken där 35-40 dBA kan förekomma och upp till 40-45 dBA under ett dygn med 8 flygrörelser. Maximala ljudnivån inomhus bedöms också kunna överskrida riktvärdet 55 dB(A) nattetid i vårdlokalerna närmast flygvägen infektionskliniken (baserat på att befintliga fönster beräknas ha en ljuddämpning på ca R_w+C_{tr} 30 dB).

De föreslagna åtgärderna med fönsterbyten vid infektionskliniken med bättre ljudisolerande förmåga (minst R_w+C_{tr} 38 dB) bör genomföras innan helikopterverksamheten startar, vilket bedöms medföra att nämnda riktvärden inomhus klaras.

Sammantaget bedömer nämnden att verksamheten utifrån den anmälda verksamheten med helikoptertrafik kan accepteras utan att olägenhet för människa och miljö uppstår, under förutsättning att redovisade skyddsåtgärder med fönsteråtgärder på vårdbyggnader/ infektionskliniken närmast helikopterplattan genomförs enligt föreslagna åtgärder. Maximal bullernivå inomhus nattetid (22-06) dvs 55 dB(A) inomhus och fyra händelser nattetid (start/landning) i vårdlokaler kan accepteras.

När det gäller reservkraftanläggningen och risk för buller i närliggande bostäder så har tillsynsmyndigheten, dåvarande miljönämnden, 2013 bedömt att Landstinget Dalarna vidtagit tillräckliga åtgärder genom förlängda utblås samt sina rutiner med att testkörning genomförs dagtid så att Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller dagtid vid närmaste bostäder klaras.

Luft

Ventilationssystemet för närliggande lasaretsbyggnader bör anpassas/åtgärdas så att ev. avgaser från helikoptertrafiken inte når friskluftsintag. Detta åtgärdas enligt anmälan genom att från manöverrummet vid behov (start/landning) stänga av de luftintag som nås av avgaserna. Rutin för hur detta skall göras kommer att tas fram enligt anmälan.

Nämnden har inga synpunkter på redovisade skyddsåtgärder.

När det gäller utsläppen av växthusgaser som lustgas (N₂O) vid Falu lasarett, som är en ca 300 ggr starkare växthusgas än koldioxid, så uppgår den enligt anmälan till motsvarande ca 1000 ton koldioxid årligen. En jämförelse med oljeanvändningen och koldioxidutsläppen från uppvärmningen av lokaler sedan 2008 på ca 1 800 ton årligen till idag ca 70 ton innebär att lustgasutsläppen vid Falu lasarett numera står för den övervägande andelen utsläpp av växthusgaser.

Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg-och miljöfrågor

Sammanträdesdatum
2016-06-23

Nämnden bedömer att en kartläggning bör göras av ledningsnät för lustgas med avseende på risken för läckage (ev. långa ledningar, många uttag, alternativ till fasta anslutningar) och att resultaten redovisas för tillsynsmyndigheten. Detta ligger i linje med Faluns miljöprogram 2020 som anger att ”Utsläppen av växthusgaser har år 2020 minskat med 60 % sedan 1990”.

Avloppsvatten/ev. släckvatten

Omhändertagande från helikopterplatta bör vara kontrollerad via ett uppsamlingssystem, vilket enligt anmälan uppges åtgärdas med 2 st tankar på totalt 20 m³ för omhändertagande av ev. ”släckvatten”. När/om tankarna blir fyllda så töms de med ”slambil”.

Den i anmälan föreslagna och kommande provtagningen av Falu lasarettets utgående avloppsvatten bör i förekommande fall jämföras med utsläppsnivåer enligt Dala VA riktlinjer (2008) för utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter i Dalarna. Därför bör provtagningen kompletteras med analys av ”Oljeindex”.

Nämnden har för övrigt inga synpunkter på redovisade skyddsåtgärder.

Avfallshantering

Kemikalier och flytande kemikalier bör förvaras invallat så att ev. spill/läckage tillavlopp, mark eller vatten förhindras.

Nämnden har för övrigt inga synpunkter på redovisade skyddsåtgärder.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis gör nämnden bedömningen att utifrån handlingar i anmälan och de redovisade skyddsåtgärderna inklusive tillkommande egenkontroll och kompletterande provtagning av avloppsvatten så kan verksamheten bedrivas på en sådan nivå att olägenhet för människa och miljö i omgivningen minimeras. Skyddsåtgärderna mot inomhusbuller bör dock vara genomförda innan helikopterflygningar från/till lasarettet startar.

Uppföljande kontroll/mätning av maxbullernivåer inomhus vid helikopterstart/landning bör genomföras så snart de bullerdämpande fasadåtgärderna (fönster/ventiler) genomförts för berörda vårdlokaler där maximala utomhusnivåerna från helikopterbuller överstiger 85 dB(A) och nattsömn riskerar att påverkas.

Egenkontrollen bör utöver detta utökas med rutiner för stängning av luftintag till vårdbyggnader vid start/landning.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Beslutet grundar sig på miljöbalken 2 kap. 2-3§§, 5§, 7§ och 26 kap. 9§, 19§, 21-22§§.

Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg- och miljöfrågor

Sammanträdesdatum
2016-06-23

Upplysningar

Detta beslut befriar inte Landstinget Dalarna från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för Falu lasarett enligt miljöbalken.

Frågor och uppföljning av om egenkontrollen i övrigt, enligt förordning om verksamhetsutövers egenkontroll, sker vid myndighetsnämndens ordinarie och årligen återkommande miljötillsyn av verksamheten.

Ändringar av betydelse för hälsa eller miljö ska anmälas till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan åtgärden genomförs.

MyN avser att i ett separat beslut ta upp frågan om årlig rapportering (årsrapport) för Falu lasarett.

Så här gör du för att överklaga:

1. Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor måste ha fått din överklagan **inom tre veckor** från den dag du fick **del av beslutet**, annars kan ditt överklagande inte tas till prövning.
2. **Överklagan ska vara skriftlig.** Skriv ett brev och sätt rubriken ”Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län”. Om du mejlar in överklagandet, ange detta som ärenderubrik.
3. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor fattade beslutet.
4. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.
5. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
6. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
7. **Skriv under!**
8. Skicka brevet till:

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor
Falun kommun
791 83 Falun

Eller mejla till:
myndighetsnamnden@falun.se

OBS! Överklagandet måste ha kommit till nämnden senast tre veckor efter att du fått beslutet.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

**Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg-och miljöfrågor**

Sammanträdesdatum
2016-06-23

När myndighetsnämnden för bygg och miljöfrågor får ditt överklagande

Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att vi inte kan ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på avdelningen Bygg och miljö om du har frågor om hur du överklagar, på tel. 023 – 830 00 eller e-post myndighetsnamnden@falun.se. Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.

Beslutet ska sändas till

Landstinget Dalarna/Falu lasarett, mottagningskvitto + svarskuvert
Länsstyrelsen, mottagningskvitto + svarskuvert
Falun Energi & Vatten AB, mottagningskvitto + svarskuvert

Underrättelse om beslutet kungörs i lokaltidningarna DD och FK.

§ 81 Bygglov, Uppförande av stödmur (BYGG 2016-000032)

MYN1206/16

Beslut

1. Enligt plan- och bygglagen (PBL) 9 kap. 31 b §, beviljas bygglov för uppförande av stödmur.
2. Startbesked för att påbörja åtgärden godkänns.
3. Tekniskt samråd och en kontrollansvarig krävs inte i detta ärende.
4. Med detta startbesked bestämmer myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor (MyN) att:
  - Kontrollplanen fastställs. (Enligt nedan).
  - Åtgärden får påbörjas med följande villkor:
    - Utstakning och lägeskontroll krävs i detta ärende.
5. Kontrollplan
Följande handlingar ska lämnas in till avdelningen bygg och miljö som underlag för slutbesked:
  - Anmälan från byggherren att byggnadsåtgärden överensstämmer med beviljat bygglov.
  - Intyg om utförd lägeskontroll. Lägeskontroll ska utföras innan motfyllning sker.
6. Byggnadsverket får tas i bruk i de delar som omfattas av startbeskedet även om MyN inte har utfärdat ett slutbesked.
7. Avgiften beräknas till 3 544 kronor (i enlighet med taxa fastställd av kommunfullmäktige). Faktura skickas separat.

Sammanfattning/bakgrund

Ärendet avser en ansökan om uppförande av stödmur i tomtgräns mellan fastigheterna . Fastigheterna är belägna inom detaljplanerat område, som vann laga kraft 1943-04-09.

Stödmuren består av s.k. L-element. Stödet för L-elementet kommer att placeras och schaktas in ca 1 meter . Vid återfyllning kommer då stödmuren att avskilja i tomtgräns. I ansökan har en placering av stödmuren mellan punkt 23 och punkt 25 i bifogad situationsplan angetts och med en höjd av mellan 135,91 och 136,14 centimeter utifrån befintlig höjd på fastigheten .

Berörda sakägare har blivit hörda för placering av stödmur i tomtgräns. Två gemensamma fastighetsägare har inkommit med synpunkter där dom motsätter sig del av byggnationen med avseende på att rotsystemen på deras träd på egna fastighet troligen blir skadade vid schaktarbeten vid punkt 23 och att en annan

**Falu kommun
Myndighetsnämnden
för bygg-och miljöfrågor**Sammanträdesdatum
2016-06-23

metod än föreslagen ska användas. De vill också att punkt 23 ska fastställas då de anser att punkten är felaktigt placerad gentemot ursprunglig gränsmarkering. Vidare vill de också att ett staket ska anläggas på stödmuren för att förhindra fallolyckor.

Den sökande har besvarat yttrandet med att hänvisa till Jordabalken, kap 3, vad gäller inträngande rot. Vidare hänvisar den sökande till att det redan idag finns en ca 0,8 meter hög och 3,2 meter lång mur på placerad vid punkt 23, invid tomtgräns mot punkt 25.

Den sökande påpekar också att tomtrör gällande punkt 23 aldrig har flyttats och gäller som fastighetsgräns sedan fastigheten bildades på 1950-talet. Lantmätare har också konstaterat 2007 att tomtrör är rätt placerad.

Den sökande har via telefon kompletterat sitt svar med att ett staket kommer att anläggas på stödmuren.

Företrädare för miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har besökt fastigheten. En viss osäkerhet finns visuellt för tillfället av punkt 23 då två tomtrör finns utplacerade med ca 60 centimeters avstånd från varandra. Åtgärden anses ändå vara genomförbar då krav på utsättning och lägeskontroll av behörig mätteknisk personal finns. Punkten 23 kommer då återigen att fastställas.

Nämndens bedömning/konsekvenser

Myndighetsnämnden anser att kraven i PBL, 9 kap. 31 b §, får anses kunnas uppfyllas. Murens utformning och placering bedöms uppfylla kraven i PBL, 8 kap. Någon betydande olägenhet i PBL:s mening bedöms inte uppstå för omgivningen.

Med stöd av ovanstående ska bygglov beviljas.

Sakfrågan gällande inträngande rotsystem från berörd sakägare har inget stöd i PBL och får anses ligga under annan lagstiftning. Jfr Jordabalken (SFS 1970:994) 3 kap. 2 §.

Tränger rot eller gren in på fastigheten från område intill denna och medför detta olägenheter för fastighetens ägare, får denne taga bort roten eller grenen. Områdets ägare skall dock beredas tillfälle att själv utföra åtgärden, om denna kan befaras medföra skada av betydelse för honom.

Om en fastighet är upplåten med tomträtt, skall vad som i första stycket sägs om fastighetens eller områdets ägare i stället gälla tomträttshavaren.

Upplysningar

1. Om åtgärden har påbörjats inom två år gäller bygglovet i fem år från den dag som beslutet vinner laga kraft.
2. Byggnadsnämndens beslut om startbesked upphör att gälla den dag då beslutet om bygglov upphör att gälla.

Så här gör du för att överklaga:

1. Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor måste ha fått din överklagan **inom tre veckor** från den dag du fick **del av beslutet**, annars kan ditt överklagande inte tas till prövning.
2. **Överklagan ska vara skriftlig.** Skriv ett brev och sätt rubriken ”Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län”. Om du mejlar in överklagandet, ange detta som ärenderubrik.
3. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor fattade beslutet.
4. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.
5. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
6. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
7. **Skriv under!**
8. Skicka brevet till:

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor
Falun kommun
791 83 Falun

Eller mejla till:

myndighetsnamnden@falun.se

OBS! Överklagandet måste ha kommit till nämnden senast tre veckor efter att du fått beslutet.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

När myndighetsnämnden för bygg och miljöfrågor får ditt överklagande Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att vi inte kan ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på avdelningen Bygg och miljö om du har frågor om hur du överklagar, på tel. 023 – 830 00 eller e-post myndighetsnamnden@falun.se.
Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.

Beslutet ska sändas till

Sökanden

Fastighetsägarna till _____, RMB

Underrättelse om beslutet skickas per brev till berörda sakägare och införs i Post- och Inrikes Tidningar

§ 82 Pågående och nya detaljplaner

MYN0628/16

BeslutInformationen förs till protokollet.

---

§ 83 Kurser & konferenser

MYN0832/16

Beslut

Informationen förs till protokollet.

SammanfattningInga relevanta kursinbjudningar har inkommit.

---

§ 84 Delegationsärenden

MYN0615/15

Beslut

Delegationsärenden enligt bilaga § 84 förs till protokollet.

---

§ 85 Anmälningssärenden

MYN0614/15

Beslut

Anmälningssärenden enligt bilaga § 85 förs till protokollet.
